Ocskó Gábor

POKOLJÁRÁS, AVAGY TIGRISLOVAGLÁS

Szellemi lehetőségek a korszak tapasztalásának és megismerésének területén

„Az ezüst tükör is csak fájdalmat érezne csiszolás közben, ha érezni tudna. Ha azonban egyszer sima és fényes lett, akkor fájdalom nélkül tükrözi vissza a tárgyak ráeső képét. Boldog az az ember (…), aki elmondhatja magáról: én lecsiszolódtam."[1]

Kár lenne tagadni azoknak az erőknek a hatását, melyek főként a modernkori életvitellel járnak együtt és az emberi lényt folyamatosan magukkal ragadják, elsodorják és személyiségében súlyos és sokszor kitörölhetetlen változásokat idéznek elő. Az ember soha ennyire még nem volt kitéve a tehetetlenség, az elkeseredettség, vagy éppen az ezeknek következtében fellépő lelki sérülések veszélyeinek, soha egyetlen vallás, egyetlen állam nem akarta – és nem is tudta volna – ennyire passzívvá tenni, szellemiekben lekorlátozni, és nem próbálta átformálni lénye legmélyebb területeit ilyen agresszíven.

Bizonyos, hogy ezek az erők az egyént sokszor a saját akaratával ellentétes döntésekre késztetik, ha befogadott akar lenni a modernkor erőviszonyai közepette, ugyanis tagadhatatlan, hogy ezek az erők az idők változásával állnak kapcsolatban, és nagyon sokban hozzájárulnak ahhoz, hogy az egyén saját passzivitásának következményeként elszenvedett pokolként éli meg a saját életét. Ennek köszönhetően túl sok választási lehetőség nincs. Az egyén vagy birka módjára követi a korszellem különböző irányzatait, vagy végérvényesen elzárkózik előlük, esetleg elkezdi vívni reménytelen szélmalomharcát világmegváltó gondolataival, mely harc aztán szépen lassan felőrli. Ez utóbbi esetben válik azzá, akire a modern liberális társadalom szeret ujjal mutogatni, mint eltévedt ostoba báránykára, aki régimódi eszméinek megvalósíthatatlansága miatt vergődik és szenved menthetetlenül a világban.

De létezik egy negyedik magatartásforma is egy speciális embertípus számára, mely egy preegzisztens erő saját akaratként való azonosítása által olyan helyzetet teremt, ahol az ebbe az embertípusba tartozó lény maga által választott tudatos és akaratlagos feladatot hajt végre azáltal, hogy egy a saját értékrendjével ellentétes világban él, ahol megpróbálja megismerni azt, és annak lehetőségeit a saját útján felhasználni. (Mivel ennek az útnak a realizációja csak lassan bontakozik ki, így elkerülhetetlenek bizonyos súrlódások, melyek a megrázkódtatások után komoly tanulságokkal szolgálhatnak.) Ezt

a feladatot nyugodtan nevezhetjük Julius Evola szavaival *„tigrislovaglásnak”*, egy olyan küldetésnek, mely a jelenkor ellenerőit kihasználva és kihívásnak tekintve próbálja a lehető legtöbbet kiaknázni belőlük, anélkül, hogy a rabjukká válna. Szem előtt kell tartanunk, hogy ebben a korban a legminimálisabb előrelépések is hatalmas eredménynek minősülnek azáltal, hogy nincsenek már meg egy tradicionális társadalom és kor által biztosított ideális körülmények.

„Valójában ez az embertípus kívül többé nem talál semmilyen támaszt. Nem léteznek azok a rendszabályok és azok az intézmények, melyek egy tradicionális civilizációban és társadalomban lehetővé tették volna számára, hogy önmagát teljesen megvalósítsa, hogy saját létezését világosan és egyértelműen megszervezze, hogy az általa bensőleg felismert legfőbb értékeket megvédje és saját környezetében kreatívan alkalmazza.”[2] Így *„bensőleg nem tartozik ehhez a világhoz, és nem is törekszik arra, hogy engedményeket tegyen ennek a világnak, mivel lényegében úgy érzi, hogy kortársaink igen nagy részével szemben egy másik rasszhoz tartozik”*.[3] Ilyen beállítottsággal a *kali-juga* már nem tűnhet annyira félelmetesnek, mint a helyzetet valamilyen szinten megérző, ám tulajdonképpen elveszett és a kiutat nem találó lények számára. Az itt következő tanulmányban a *„tigrislovaglás”* egy lehetséges értelmezésével foglalkozunk egy speciális területen: a megismerés, helyesebben fogalmazva a felismerés területén.

Evola szavaival élve a *„differenciált embertípus”* is találkozik azzal a fő problémával, hogy személyiségének, karakterének alapmintáit a modern társadalom szolgáltatta. A fentebb említett erők hatása miatt a „benső”, *transzcendens* lénynek szemügyre kell vennie és fel kell ismernie azokat a formákat, amelyeket az őt hordozó pszichofizikai lény a külső világból elsajátított és magában hordoz. Innentől kezdve a világot egy különleges tükörnek kell felfognia, melyben saját esetleges hibáit vélheti felfedezni. Így a küldetés első lépése a külvilág szemlélésén és tapasztalásán keresztüli felfedezőút lehet a pszichofizikai lény felesleges rétegeinek lehántása céljából. *„Az utolsó korszak – a »sötét kor« vagy* kali-juga *arculatának vizsgálata két lényeges vonás felismerésére vezet. Az első az, hogy e kor embere már szorosan össze van kötve a testtel: nem tud eltekinteni tőle; ezért számára megfelelő út nem a puszta elszakadásé (mint a kezdeti buddhizmusban és magának a* jógának *sok változatában), hanem a megismerésé, a felébredésé és a testbe zárt titkos energiák feletti uralomé. A második vonás a kérdéses kor »feloldódásjellege«. Ebben a* dharma *bikája immár csak egy lábon áll (a többieket az előző korokban lassanként elvesztette), ami azt jelenti, hogy a tradicionális törvény* (dharma) *megingott, hogy legfeljebb csak nyomokban létezik, hogy szinte úgy tűnik, mintha elvesztette volna az erejét. Viszont az előző korokban alvó* Kálí *»teljesen felébredt«. Kálíról, a tantrizmusban elsőrendű fontosságú istennőről (…) annyit mondunk, hogy ezzel a szimbolikával azt szándékoznak jelezni, hogy az utolsó korban elemi, alvilági erők, sőt – mondhatjuk – a feneketlen mélység erői szabadulnak fel; és arról van szó, hogy megértsük őket, hogy szembeszálljunk velük, hogy belevágjunk abba a kalandba, amelyet legkifejezőbben talán a kínai »tigrislovaglás« jellemez, hogy »a méreg orvossággá való átalakításának« tantrikus princípiuma szerint hasznot húzzunk belőlük.”*[4]

A modern ember életútja

Mivel egyértelmű, hogy a *„differenciált embertípus”* is a modern világ embereként – és nem külvilágtól elzárt aszkétaként – kezdi életútját, így először próbáljuk meg ezt a modernkori életutat felvázolni röviden.

A lexikális tudást felhalmozó és minimális közösségi viselkedési mintákat elsajátító gyermekkor után jön egy kiszabadulási korszak, ahol

az ember először talál önmagára, először kezd saját magának és nem az addigi elvárásoknak megfelelni. Az esetek többségében ez a helyzet aztán bemerevedik, és az egyén leragad ezen a szinten. Ezt az önmagát fogja legszabadabbnak és legvalódibbnak tekinteni egész élete folyamán, melyet onnantól kezdve legfeljebb csak az élvezetek hajszolása vagy a karrierben elérhető sikerek terén tud teljesebbé tenni. Mindig is ez a korszak lesz nosztalgikus vágyálmainak meghatározó pontja, és ezek a szentimentális vágyak fognak megakadályozni minden további fejlődést, hiszen lényét egyre inkább lezártnak, nem pedig határtalannak kezdi érezni. Az ekkor kialakult emberi kapcsolatok többnyire megmerevednek, és a létrejött közösségi szokások színvonala sem emelkedik tovább a közös lazítás, illetve tombolás céljainál. Az egyéni célokban sincs túl magasan a mérce.

Valójában valahol itt kellene kezdődnie a belső szellemi munkának, hiszen az eddigi tapasztalatokból és átélt élményekből itt van lehetőség egy konkrét út kibontakoztatására, ellenkező esetben az egyén könnyen megroppan az élet súlyának terhe alatt. A legtöbb lelkileg valamilyen szinten egészséges egyén ugyanis egy idő után rájön arra, hogy az a sok minta, amit a kispolgári társadalom eddig beléje plántált, úgy ahogy van használhatatlan és nem ér semmit. Ilyenkor sokan erős offenzív álláspontot és világszemléletet kialakítva szembefordulnak a világgal. És itt főként nem a külsőleges lázadozási formákra kell gondolni. A Che Guevara-kultusz, a kommunistálkodás, az anarchizmus, a sátánistáskodás és egyéb rebellis irányvonalak igazából teljesen komolytalanok, és jobb esetben az ember gyorsan kinövi ezt a korszakot. A mi szempontunkból inkább azokkal a belső ellenszenv által táplált egocentrikus nézetekkel érdemes foglalkozni, melyeket az egyén maga alakít ki saját maga számára, de akár egész életen át rejtettek maradhatnak, érthetetlen belső szembenállást, belső harcokat képezhetnek a világ és közötte.

Nagyon fontos megemlíteni, hogy a mimóza lelkületűbb embertípussal szemben (aki illúziókban reménykedve könnyen bármilyen pozitív eszme vagy álspirituális irányzat szolgálatába szegődik ilyenkor), ez az emertípus többnyire már semmilyen eszmét, irányvonalat nem ismer el. Mivel csalódott a körülötte lévő világban, *„megégett”*, *„megperzselődött”*, így csak saját magát ismeri fel vonatkoztatási pontként, csakis saját következtetéseihez hajlandó igazodni, csak saját mércéjének akar megfelelni. Bizonyos pozitív erőkkel rendelkezik ugyan, melyek megfelelőek lehetnének egy *ksatrija* típusú életút megvalósításához, viszont a bemerevedett nézetek gyakorlatilag áthatolhatatlan határokkal és falakkal veszik körül.

Ha komolyabban rá akarunk világítani a probléma gyökerére, talán azt mondhatnánk, hogy a bilincsek letörését követően a folyékony princípium irányítását nem a Nap-szerű akarat veszi át ezekben az esetekben, hanem valami sötét, ösztönvilágbeli erő a tudat altalajából. Itt kellene következnie annak a lépésnek, hogy az ember önmagának törvényt ad, bármily kemény legyen is. Ehelyett inkább valami sötét, zavaros folyadékként, támaszok nélkül beleáramlik, belefolyik a világ dolgaiba, a világ kegyetlenségeivel indokolva ilyetén cselekedeteit.

A modernkor ezt az embertípust sajnos ideállá avatta, mivel ő az, aki a hangzatos *„saját úton”* jár, ő az *„önmegvalósító”*. Ugyan rendelkezik hasznos képességekkel, melyek egy valódi út nélkülözhetetlen elemei, viszont a modern eszmékben ezeknek a képességeknek a megléte már végcélként fogalmazódik meg, nem pedig kezdőpontként. Egy tradicionálisabb világban ez a fajta ember a megfelelő doktrínákat követve képezte volna magát, és tűzött volna ki maga elé

magasabb célokat. Jelenleg sajnos erre nem túl sok esély mutatkozik. Erre az embertípusra még a megfelelő helyen visszatérünk, de most nézzük meg röviden, hogyan is jutottunk el odáig, hogy a legtöbb ember számára már nincsenek meg azok a valódi, megfelelő támaszok és iránymutatások, melyekkel a modern világ pokol volta önbecsapások és hazugságok nélkül legyőzhető, a valódi mű pedig elkészíthető lenne.

Az út a feloldódás felé, a társadalom atomizálódása

A tradicionális időkben az életet egyfajta mindenre kiterjedő transzcendencia hatotta át, mely értelmet és célt adott a társadalom minden tagjának, természetes hierarchiába szervezve őket. Most nem célunk vitába szállni azokkal, akik ezt az állapotot csak egyfajta nosztalgikus *„idill"* állapotának tartják, hiszen itt nincs szó semmiféle idillről. Az viszont tény, hogy az akkori értékrend és társadalmi szerveződés lényegesen eltért a mostanitól.

Molnár Tamás rendkívül jól világít rá a modern társadalom egyik legfőbb problémájának gyökerére: *„mivel a morális törvény túlhaladja az ember értelmét, a közösséget ama keveseknek kell vezetni, akik megragadták az isteni lényegét, és ezzel az egyetemes törvényeket"*[5] – írja Platón ideájáról, majd így folytatja: *„Ezt a világnézetet kezdte megkérdőjelezni a késői középkorban a modernség, elsősorban visszavetve Isten indokoltságát (…). Így az értelem megbízhatósága helyett mi tapasztalati adatokra szorítkozunk, melyeket legjobb tudomásunk szerint kell megítélnünk, előbb feljegyezve, majd megmérve a köztük lévő látszólagos erős kapcsolatokat (…). A dolgok ilyetén menetének az a politikai eredménye, hogy feloldódik az Arisztotelész és (Szent) Tamás által elképzelt közösség* (communitas) *(…), amit ma a társadalom atomizálásának hívunk, ahol minden tag a saját érdekét nézi, és így hiányzik egy erős kéz, legyen az látható vagy láthatatlan, amely összetartja őket mindenki hasznára és védelmére."*[6]

Evola is alapvető problémaként említi meg a társadalom atomizálódását, de még ennél is konkrétabban fogalmaz, mikor minden hanyatlás fő okaként az *egyén* előtérbe helyezését említi: *„Az önmagában vett egyénnek nem sajátja a minőség, ezért semmi sem sajátja, ami valóban megkülönböztetné. Egyszerű egyéneknek tekintve őket, feltételezhetjük, hogy minden ember (…) egyenlő (…). Társadalmilag ez határozza meg azt az egzisztenciális szintet, amely a »természetjog«, a liberalizmus, az individualizmus és az abszolút demokrácia sajátja. A modern hanyatlás fő és legnyilvánvalóbb aspektusa éppenséggel az individualizmus eljövetelének a hatása, azon individualizmusé, amely a korábbi tradicionális, organikus és hierarchikus struktúrák összeomlása és elpusztítása: ezek helyébe elsőleges elemként a mennyiség világában élő egyének atomi sokasága – ami azt jelenti, hogy a tömeg – lépett."*[7]

Azáltal, hogy a társadalom atomizálódott, megszűntek a hierarchikus társadalomban megszokott társadalmi szerepek. Ezzel párhuzamosan azonban nem szűntek meg az emberek közötti kvalitásokbeli különbségek. Ennek következményeként eljutottunk oda, hogy szinte senki sem a kvalitásai alapján megfelelő helyet foglalja el a társadalmi hierarchiában. A kommunizmussal párhuzamosan az alacsonyabb társadalmi rétegekben kialakult egy folyamatos harcolási kényszer a társadalmat irányító rétegekkel szemben. Soha senki sem képes már elfogadni a saját pozícióját, és természetesen mindenki úgy gondolja, hogy jobban ért a másik dolgához. Ennek következtében a gőg annyira felerősödött a modern emberben, hogy bár szeret egyenlőségre és demokratikus alapelvekre hivatkozni, közben gyakorlatilag az egész világot ellenségnek tekinti.

Ennek súlyos következménye, hogy a tömeg nagy részét képező, csakis saját egzisztenciális körülményeinek fenntartását életcélnak tekintő embertípus felemelkedett és letaszította a szellemi embert az őt megillető helyről. A lehető legluxusabb anyagi körülmények megteremtését célzó eszmék és útmutatások váltak szinte kizárólagosan elfogadottá. Ezekre a megállapításokra Evola is kitér, mikor a kommunizmus és a Nyugat haladó eszméinek lényegét így summázza (sok modern álspirituális irányzat is pontosan ezeket a jellemzőket hordozza magán): *„mindkét társadalmi-gazdasági ideológiának ugyanaz a hibája és az illúziója, nevezetesen, hogy komolyan gondolja, miszerint az egzisztenciális nyomorúság annak a nyomorúságára redukálható, aki – így vagy úgy – anyagi nélkülözéstől, egy társadalmi-gazdasági rendszernek felróható elszegényedéstől szenved; hogy ez a nyomorúság nagyobb a nincstelen és a proletár esetében, mint annak az esetében, aki tehetős vagy kiváltságos körülmények között él; hogy következésképpen a »szükségtől való szabadsággal«, a létezés anyagi feltételeinek általános javulásával ennek a nyomorúságnak automatikusan meg kell szűnnie. Ezzel szemben az igazság az, hogy a létezés értelme mindkettőnél hiányozhat, és hogy az anyagi nyomorúság és a spirituális nyomorúság között semmiféle kapcsolat nincs. Csak a társadalom legalacsonyabb és legkorlátoltabb rétegeivel lehet elhitetni, hogy minden emberi boldogság és teljesség formulája az, amit joggal neveztek »állati eszménynek«, a szinte szarvasmarhaszerű jólétnek."*[8]

A kommunista eszmék és a nyugati világ boldogságának illúziójával kapcsolatban azonban be kell látnunk, hogy ezen nézetek elterjedéséhez hozzájárult a szellemi emberek ténylegesen spekulatívvá váló filozófiája és dolgozószobáik mélyén való szobabölcselkedése. Ezen szellemi emberek jellemző típusára hívta fel a figyelmet Evola az egzisztencialistákkal kapcsolatban: *„ahogyan mondottuk, »professzorok«, csupán íróasztal mellett ülő értelmiségiek, akiknek az élete – »problémáiktól« és »álláspontjaiktól« eltekintve – ténylegesen kispolgári volt és az is maradt: tényleges, konformista egzisztenciájukban nagyon kevéssé »égtek meg« és vannak túl jón és rosszon (eltekintve néhányuk esetében bizonyos hol liberális, hol kommunistáskodó politikai tollazattól)."*[9] Banális és látható igazság, hogy az ilyen szobabölcsek semmilyen szinten nem tudtak és nem tudnak válaszokat adni a modern élettel járó valódi kérdésekre és problémákra. Egy ilyen társadalom aztán könnyen vált mindenféle manipuláció áldozatává. A modern izmusok minden ember barátai akartak lenni, akiket egzisztenciálisan akartak kényeztetni, miközben mindent – ami kissé is szellemi volt – leromboltak, elpusztítottak, a maradékot pedig babonásságnak és a praktikumtól elrugaszkodott miszticizmusnak állították be, a vallásos személyeket ódivatú, korlátolt egyéneknek. Pedig *„soha egyetlen Isten sem kötözte meg az embert; nem csak az isteni zsarnokság a fantázia terméke, hanem nagymértékben az a zsarnokság is, amelynek – a felvilágosodott és forradalmi értelmezések szerint – a tradíció világa a maga felülről jövő és felfelé irányuló elrendezését: hierarchiáinak rendszerét, a legitim tekintélyek és a szakrális hatalom különböző formáit köszönhette (…). Egy adott pillanatban az ember »szabad akart lenni«. Ezt elérte: elérte, hogy azokat a bilincseket is letörte, amelyek nem megkötötték, hanem inkább megtámasztották".*[10]

De ebben a folyamatban a vallásos embernek is megvolt a maga bűne: nemcsak a filozófia a spekuláció által, hanem a nyugati vallásosság is nagy hibát követett el azzal, hogy egyházának tagjait alapvetően szentnek, nem pedig úton lévőnek kezdte el beállítani a szentség felé tartó rögös ösvényen. Így alakult ki az a manapság is tapasztalható, borzalmasan egyszerű támadási felület, amelynek lényege, hogy az álszent

és képmutató módon vallásosságra hivatkozó egyéneket nagyon könnyen a pokol legmélyebb bugyráig lehet átkozni botlásaik miatt, miközben a kor szabados, modern díszpolgára gyakorlatilag bármit megtehet minden erkölcsi gát nélkül. Ha törvényeid vannak és elbotlasz néha, akkor te vagy leggyengébb ember, miközben mi, a törvények nélkül élő puhatestűek nem tudunk hibázni, hiszen amit te hibának tartasz, azok erényeink.

Rövid kitérőként érdemes megemlíteni, hogy a szabadosság egyik melegágya a minden szakralitástól elszakadt modern művészet, ahol *„a spirituális alap szegényes voltát vagy egyenesen nemlétezését az irodalmi és művészi tehetség, a gyökértelen intellektualitás és eredetiség, valamint a minden mély jelentést nélkülöző kreativitás fedi el."*[11] Az organikus eszmétől elszakadt modern művészetekben minden jelen van, *„ami az »én« hiúsága, exhibicionizmusa, saját »belső világuk« kultusza, az eredetiség rögeszméje, ragyogó, gyakran világi ambíciókat ápoló irodalmárok és esszéisták hencegése."*[12] A tradicionális időkben ezzel szemben, ahogy Molnár Tamás is mondja: *„a művész, a* clericus *és a betűvető, mivel többi polgártársukkal együtt szervesen illeszkedtek a társadalom szövedékébe, ugyanolyan felelősséget viseltek, ugyanazok a szokáserkölcsök vonatkoztak rájuk, mint bármely más személyre."*[13] Nagy hangsúlyt kell fektetnünk arra, hogy – Molnár Tamással egyetértésben – nem egy totalitárius marxista rezsim által gyakorolt teljes körű ellenőrzésről van szó. A hangsúly a közös felelősségen, egy organikus társadalom ideáján van, ahol minden egyes rész szervesen illeszkedik az egészbe. Ha újabb kitérőt téve követjük Molnár Tamás gondolatmenetét, akkor további következtetésekre is juthatunk: A művésznek feladata van, mégpedig *„az igazság és a szépség keresése, először magáért a szépségért és az igazságért, másodszor pedig beillesztésükért a társadalmi létbe."*[14] *„(…) az igazság és a szépség ugyanolyan módon szabályozza a társadalom esztétikai elemét, mint ahogyan példának okáért a jog szabályozza a társadalomhoz elválaszthatatlanul hozzátartozó igazságosságérzéket"*.[15] Talán nem túlzó azt állítani, hogy egy atomizálódott táradalomban a művészetnek a saját öncélúságán és saját magán való szellemi kéjelgésen kívül immáron semmi szerepe nincs.

De visszakanyarodva a vallásosság kérdésére, olybá tűnik, mi nemcsak az Istent feszítettük keresztre, hanem saját gerincünket, tartásunkat és kiválóságunkat is, miközben kegyelemdöfésként liberális civil társadalmunk a transzcendens és organikus egység egyik utolsó maradványának, *„az egyháznak az őt megillető helyet kínálta fel a* lobby*k között, nem többet és nem kevesebbet. Elhelyezkedhet majd a privát szektorban, ugyanolyan jogokkal és kötelezettségekkel, mint a vállalatok, egyetemek, sportklubok."*[16] És az egyház önként és dalolva el is fogadta ezt a számára mára már teljesen megfelelő és méltó helyet.

A pacifisták

Hogy mégse pusztítsuk el egymást feneketlen büszkeségünkben, újfajta morálra lett szükség, és így született meg a *„jó ember"* álszent és pacifista ideája. Ők azok, akik a gyengeségből gyártanak erkölcsöt. Nem azért nem ártanak, mert nem akarnak, hanem azért, mert gyávák hozzá. Csak ezt önmaguk elől is elhazudják. Ha lehetőségük lenne rá, valójában az egész világot elpusztítanák egy pillanat töredékrésze alatt. *„Elfajzott, fogatlan ragadozók, se erejük, se fegyverük"*.[17] Ez az a fajta jóság, mely nem több tehetetlenségből táplálkozó nyomorúságnál.

Ugyanilyen képmutató módon váltak önmaguk karikatúrájává bizonyos tradicionális erények, többek között és példának okáért az *együttérzés* kifejezés is. Mi, modern emberek már annyira nem tudtunk együttmozogni a kö-

rülöttünk élő emberek lelki és érzelmi világával, annyira figyelmetlenné és gyűlölködővé váltunk, hogy szükségünk lett valami pótlékra. Kiléptünk hát a valódi együttérzés keretei közül, szétdaraboltunk minden közösséget, liberálisokká, feministákká, humanistákká váltunk, majd – elfelejtve a bajtársiasságot – kiléptünk az igazi baráti társaságokból is. De valahogy kompenzálni kellett, el kellett hallgattatni a lelkiismeretünket, így kerestünk magunknak olyanokat, akik eléggé távol vannak tőlünk, hogy szeretni lehessen őket, leporoltuk az *együttérzés* kifejezést, és elkezdtünk együtt érezni előbb az afrikai éhezőkkel, majd a homoszexuálisokkal, a transzvesztitákkal, később pedig az egyre deviánsabb létformákkal. És gyűlölni kezdtük azokat, akik régi, megtagadott nézeteinket valották és nem értették *új barátaink* iránt érzett hirtelen jött szeretetünket. Ültünk pöffeszkedve saját szemétdombunkon, s mi voltunk a jók, a humanisták, a pacifisták, és eközben erkölcsösnek tartottuk magunkat. A kor nemes eszméi, melyeket követtünk, eltakarták rongy lelkünket a világ és saját magunk elől.

És így működik a modern ember: leutánozza a kor eszméit, csak hogy nyugodt és önelégült lehessen. Pedig a modern kor emberei nem mások, mint *„Árnyékok: cselekedetük és gondolatuk válogatás nélküli darabokból van összefoltozva."*[18] Sajnos ezek a kifelé mutatott erények és nemes tulajdonságok egy idő után belső megértés nélküli üres pózolássá fajulnak. Az álszent és képmutató külvilágnak való megfelelni akarás átvette a belső munka helyét.

És ebből a felfogásból született a modern társadalom erkölcse, amiben minden csak látszik valaminek, de valójában nem az. A *„differenciált embernek"* észre kell vennie, hogy a modern világban az úgynevezett *jók* miért mindig a vesztes oldalon állnak. Látnia kell azt a szinte karikatúraszerű helyzetet, amiben a *pacifisták* irigységből, őrült módon győztesekre és veszteseke osztották fel a világot, majd a veszteseket elnevezték *jóknak*, míg a győzteseket szükségszerűen *rosszaknak*. Ebben a helyzetben aztán a valamire való ember is vergődik egy passzív és meg nem élt sors kénye-kedve szerint, mivel a hamis moralizálás következtében, lelkiismerettől gyötörve, alkatilag képtelen győztessé válni, így sorsának alakítását a véletlenszerűen váltakozó kedvező és kedvezőtlen helyzetekre és eseményekre bízza. Pedig a művelet ott kezdődik, ahol az ember előbb belsőleg alakítja magát aktivitásra képessé, erőssé, kezdeményezővé, bátorrá, majd ott folytatódik, ahol önmaga vélt határait túllépve, szinte átugorva alakítja a sorsát, úgy, hogy közben szigorú belső etikáját követi. Nem önmegvalósítás ez, hanem valami másnak, bár a saját természettel összhangban lévő, mégis nagyon más minőségnek a megvalósítása. Persze aztán a plebejus erkölcs következtében ez az ember könnyen megégetheti magát a külvilág szemében. A *„differenciált ember"* szemszögéből teljesen lényegtelen, hogy a világ a legnagyobb gazembernek vagy szentnek tartja-e, nála egyetlen kérdés érvényesül: hogy a saját törvényét tudja-e követni, és elméjét mennyire marcangolják a különböző mérgek.[19]

Szempontunknak megfelelően a gyávaságból táplálkozó ártatlanságnak álcázott tehetetlenség nem nevezhető jóságnak. Igazi jóság az, mikor valamit meg tudnánk tenni, de belső törvényünk miatt mégsem tesszük. A cselekvésre képtelenség mögött viszont súlyos belső forrongások és feszültségek is rejtőzhetnek. A tehetetlenség, az irigység és a rejtett düh következtében már életük során furcsa pokolba kerülnek ezek a lények, melyet *megkeseredettségnek* hívnak, és melynek kapuját egy *Gyávaságnak* nevezett démon őrzi, és ő az is, akire akkor hivatkoznak a pacifisták, mikor nem létező *lelkiismeretükről* beszélnek. Aztán az ebben a pokolban töltött

idő folyamán olyan mérgek fertőzhetik és torzíthatják tudatukat, melyek veszélyes *karmá*kat halmozhatnak fel és kitörésszerű súlyos gaztettekben nyilvánulhatnak meg előbb-utóbb. És akkor még nem is beszéltünk az ugyanebből a tehetetlenségből táplálkozó feneketlen szentimentalizmusról, mellyel valójában csak torz lelkük sebeit nyalogatják.

A *„differenciált embertípusba"* tartozóknak Evola így ad útmutatást: *„Irgalom, félelem, remény, türelmetlenség, aggodalom – mind a lelkület megbomlásai, amelyek a tagadás okkult és vámpirikus hatalmait táplálják. Tekintsd az együttérzést: nem szüntet meg semmit mások bajából, de felzaklatja lelkedet. Ha tudsz, hass, öltsd fel a másik személyét és adj át neki erődből. Ha nem, szakadj el. Így tégy a gyűlölettel is: a gyűlölet lefokoz. Ha akarod, ha a benned lévő igazságérzet akarja, üss, törj, anélkül, hogy lelked megváltoznék. Ezen túl: ha gyűlölsz, elbuksz; a gyűlölet megront, megakadályozza, hogy kontrolláld ellenfeled befolyását, sőt megnyit téged e befolyás előtt: amit viszont megismerhetsz és megbéníthatsz, ha nem reagálsz."*[20]

A másik oldal: az akciók, a túlzások oldala

A fentebb említett, és az életét szolga módjára élő, de kevés kivételtől eltekintve semmit el nem érők iránt érzett megvetés, valamint a másként élés iránti vágy egy eltérő embertípusban teljesen más energiákat és erőket szabadít fel.

A fiatalok a népszerű és személyiségüket formáló szubkultúrák révén is a kispolgári tehetetlenség elleni lázadást próbálják megvalósítani, amit viszont hamar kinőnek, és jön a felnőttkorra jellemző kispolgári életmód, legfeljebb egy kis rebellis hozzáállással keveredve. E lázadozó mentalitás általában azonban ekkor sem találja meg a saját valódi okát.

Mert akinek elege van, az is csak a szórakozásnak csúfolt lélekpusztítás túlhajszolásáig jut, megteremtve saját belső poklait és valódi lényével összetéveszthető álarcait. Az igazi ünnepek jelentőségének elvesztésével megjelent az idő eltöltésének újfajta tagoltsága: vannak a hétköznapok és van a szórakozás, a feszültség-levezetés ideje. A család nyűgje, a hivatás helyetti hivatali mókuskerék és a kor egyéb rituális kényszerhelyzetei és kényszercselekedetei után a magát férfinak nevező hímnemű valami is csak *„lazulni"* akar. Ennek ellenére többnek, kiválasztottnak érzi magát embertársai között.

Így jött létre az önmegvalósítás modern ideája és azok típusa, akik a társadalom presszióitól megcsömörödve próbálják megvalósítani mindannak az ellenkezőjét, amit addig tőlük elvártak. Persze a társadalmi konvenciók között mozognak, és a konformitás keretei határozzák meg mozgásterüket, habár legalább rendelkeznek valamiféle kezdeményezőkészséggel. Azonban a perspektíva szűkössége miatt tulajdonképpen ez sem jelent semmi egyebet, csak és kizárólag lehetőséget. Ugyanakkor megjelenik egy negatív járulék is, aminek következtében az ego annyira megerősödik, hogy az ilyen egyén saját magán kívül semmilyen magasabb autoritást nem képes elismerni iránymutatóként. Igazából nagyon fontos motivációs erő a rejtőzködő ellenszenv. Ez az az erő, ami egy ideig előre hajtja az ilyen embert, de ugyanakkor az is, ami egy bizonyos pont után inkább csak korlátozza. Éberség hiányában az ellenszenv soha nem tárul fel a maga valójában, így az önbecsapás következtében nem történhet semmilyen előrelépés.

Látni kell ezt a belső ellenszenvet, de ezen kívül figyelembe kell venni, hogy az önmegvalósítás divatos eszméje ugyan a kisstílűségből és a szürkeségből való kitörést célozza, valójában semmiféle valódi kitörés nem történik. Minden előrelépés csakis adott síkon történő előrelépés,

a perspektíva bármiféle tágulása nélkül. A spirituális önmegvalósító, a menedzser, a meg nem értett zseni, a saját karrierjét építgető üzletember, a közhelyeket hajtogató bölcselkedő és a többi hasonló emberforma valójában csak a saját szűk területén ér el eredményeket. Viszont ennek következtében saját *szerepét* éli intenzívebben, még jobban belefeledkezve abba. Nem tárul fel a szerep valódi szerep volta, nem lebben fel a fátyol a színjátékról.

A *„differenciált ember"* eszközként felhasználhatja az *önmegvalósítás* eszméjének bizonyos részeit, az ugyanis közelebb áll hozzá, mint a mindenbe belenyugvó pacifistához, sőt kifejezetten ajánlatos saját erejének próbára tétele a modern élet területein, mert az idők során soha ilyen lehetőség nem adatott még ember számára: hogy egy élet leforgása alatt ennyi csatát megvívjon. De nagyon fontos a tigrislovaglás cselekvő oldalával kapcsolatos útmutatást szem előtt tartania: *„a gyümölcsökre való tekintet nélkül cselekedjünk: anélkül, hogy a sikernek vagy a sikertelenségnek, a győzelemnek vagy a vereségnek, a nyereségnek vagy a veszteségnek, még kevésbé pedig a gyönyörnek vagy a fájdalomnak, mások helyeslésének vagy helytelenítésének a kilátása meghatározó lenne. A cselekvés eme formáját »vágy nélküli cselekvésnek« is nevezték, és ebben a magasabb dimenzió – amelynél feltételezzük az önmagunkban való jelenlétet – ama képesség révén ad hírt magáról, hogy annál nem kisebb, hanem nagyobb igyekezettel cselekszünk, mint amilyennel egy másik embertípus a feltételekhez kötött cselekvés szokásos formái esetén cselekszik."*[21]

A *„differenciált embernek"* tudatosítania kell magában, hogy *„az élet negatív, tragikus, fájdalmas, problematikus és abszurd dolgokat hoz magával. Már Seneca azt mondta, hogy egyetlen látvány sem kedvesebb az isteneknek, mint a felsőbbrendű ember, aki megbirkózik a balsorssal (…), a nehéz küldetésekre az értékes embereket küldik, miközben a resteket és a gyengéket a hátországban hagyják."*[22] Viszont soha nem tévesztheti szem elől, hogy mindez valójában *májá*, varázslat. Meg kell élnie, hogy mindez játék, melyben nincs igazi veszíteni valója, hiszen az ő értékei és ideái nem ebből a világból származnak, sőt nincsenek is jelen abban. Ez az út valójában nehéz, és folyamatos harcokkal teli, viszont megtanulható belőle a bátorság, a tartás és az, hogy neki társaival szemben mindig fel kell állnia a földről, hiszen természetfeletti ereje és akarata sem e világból való. *„(…) esetünkben ennek a rettenthetetlenségnek az alapját a transzcendencia bennünk lévő dimenziójának kell tulajdonítanunk: a káosz és a bomlás minden helyzetében próbára kell tennünk és meg kell erősítenünk, és így saját hasznunkra kell fordítanunk (…). Bizonyos esetekben azonban manapság a valósággal való ütközés és egy ezt követő esetleges traumatizálódás nemcsak arra szolgálhat, hogy megerősítsen és megnöveljen egy már jelen lévő erőt, hanem fel is ébresztheti azt. Ezek azok az esetek, amelyekben valakiben a lét princípiumát a pusztán emberi individualitás princípiumától csak egy vékony hártya választotta el. A csüggedés, az üresség vagy a létezés tragédiája, amelyek negatív megoldása a vallásos megtérés, egy pozitív reakciónak köszönhetően ide vezethet."*[23]

A tradíciókból táplálkozó szellemi utak

Nem kell feltétlenül pozitív előjellel vélekednünk azokról a szellemi utakról sem, melyek valamiféle múltbéli értékrend alapján próbálják meghatározni magukat, szembefordulva a gyökértelenség érzésével. A tradicionális létszemléletnek ezekhez a hobbyként művelt hagyományőrzésszerű időtöltésekhez és okoskodásokhoz semmi köze. Az adott lény illetve közeg attitűdje sokkal fontosabb: sokszor a modern világban betöltött vesztes helyzetből származó frusztrá-

ciókból táplálkozik, majd a szembefordulás és az értékrend kötelékeitől való elszakadás után jött furcsa motiváció után elfogultságba, szellemi elvakultságba torkollik.

„A monumentális történetírás az analógiával téveszt meg: a csábító hasonlatosság a bátrakat vakmerőségre, a lelkesülteket fanatizmusra indítja; s képzeljük csak ezt a fajta történelmet tehetséges egoisták és rajongó gonosztevők kezébe és elméjébe, nyomban birodalmak pusztulnak el, fejedelmeket gyilkolnak meg és forradalmakat robbantanak ki, s így gyarapíttatik ismét a »magánvaló« történeti »effektusok«, azaz az elegendő okot nélkülöző okozatok száma."[24]

Ennek a szemléletnek az áldozatait nem csak az *„ökölnacionalisták"* között találjuk meg, bár Nietzsche leírása alapján ez az a csoport, melyben elsősorban felfedezhetjük az említett jellemzőket. A bölcsesség és értés hiánya melletti túlfokozott virtus, asztalcsapkodó magatartás sokszor valóban szembeötlőbb, mint a pacifistább csoportok tevékenysége.

Pedig pontosan erről van szó, ha a nyugati világban elterjedt keleti tradíciók szellemi kavalkádjának, piaci forgatagának egyik oldalára tekintünk. Ha jobban mélyére nézünk a dolgoknak, akkor olyan egyénekkel találkozunk, akik igazából egyfajta menekülést keresnek a lehangoló valóságból, és félreértett igazságok, egyáltalán meg nem értett mechanizmusok misztikus mesevilágában élik életüket. Aktuális problémáikért előző életeiket okolják, és a valódi tettek helyetti tehetetlenséget a türelem és az elfogadás erényével magyarázzák. Valamely keleti bölcsesség teljesen szubjektív értelmezésével bármit meg tudnak magyarázni. Ez az, amit Evola Spengler után a *„második vallásosság"* kifejezéssel illet. Ez az a vallásosság, amely a tradicionális vallásokon *„kívül, sőt gyakran ellenükben bontakozik ki, de a létezés fő és uralkodó áramlatain is kívül fejlődik ki, és általában a menekülésként, elidegenedésként, zavaros kárpótlásként, számottevően semmiképpen sem hatva a valóságra, amely immár egy lélektelen, mechanisztikus és pusztán földi civilizáció."*[25]

De erre a területre is belép a saját egyéniségükbe vetett hitüket piedesztálra emelők tömege. Ők azok, akik egy mások által nem értett tudás látszatával tetszelegnek, valójában egyéni vélemények és tapasztalatok hiányában egy erősebb autoritásra hivatkozva mások fölöttinek érzik magukat. Mivel többnyire érdeklődésüktől teljesen különböző emberek társaságában élik életüket, így vitaképes partner hiányában saját mindentudásukba vetett hitük csak fokozódik.

És ugyanennyire képmutató az a magukat *bódhiszattva* célokkal felvértezettek közötti mentalitás is, amely távoli országok valódi problémáival könnyen együtt érez, de a közvetlen környezetével kapcsolatban megszűnik e hatalmas együttérzés. Saját kulturális közegük problémái nem hatják meg, mert képviselői a lelkük mélyén már *„tibetiekké"* váltak, nem ide tartoznak. Szentimentális vágyálmaik a misztikus Keletre helyezik lényük középpontját, miközben gyáva testük itt marad és nem mer szembenézni a valós élet valós problémáival.

Nem beszélve arról az egyre jobban terjedő sajnálatos tendenciáról, miszerint leginkább olyan személyek kezdik választani maguknak a spirituális utakat, akiket az élet egyéb területein a teljes sikertelenség jellemez. A profán életben komolyabb pozíciók el nem érését az adott spirituális közösségben megszerzettekkel próbálják kompenzálni, a társnélküliségből adódó hiányérzetet pedig a „szellemi" vezető iránti odaadással. Meg kell jegyezni, hogy itt most szó sincs arról, hogy egy nálunk magasabb szinten álló szellemi tanító vagy mester egészséges tiszteletével bármi probléma lenne. Probléma abból következik, mikor a vezetővel kialakított kapcsolat gyökere ama vágy kompenzálása, mely a profán

élet családi kötelékeinek kialakításának hiányából táplálkozik.

„Másrészt a neospiritualizmus színvonalát semmi sem mutatja jobban, mint művelői nagy részének emberi szubsztanciája. Miközben az ókori szent tudományok művelése egy magasabb rendű emberiség: a királyi és papi kasztok kiváltsága volt, ma többségükben médiumok, az alsóbb népréteghez tartozó »mágusok«, ingások, spiritiszták, antropozófusok, asztrológusok és magukat hirdető látnokok, teozofisták, »gyógyítók«, az amerikanizált jóga *terjesztői stb. hirdetik az új antimaterialista igét, akiket néhány egzaltált misztikus és vizionárius és néhány rögtönzött próféta kísér. Majdnem mindig a misztifikáció és a babona keveredik bele a neospiritualizmusba, amelynek jelentős vonása – kiváltképpen az angolszász országokban – a nők (csődöt mondott, tévelygő és használaton kívüli nők) magas aránya. Ténylegesen egy »női« spiritualitás az, amelyről itt általános orientációként joggal beszélhetünk."*[26]

Ezeknek a kortüneteknek a haszna a *„differenciált embertípus"* számára a tükör megjelenése. Olyan tüköré, amely a menekülést, a bátorság hiányát tükrözi vissza. Abban a pillanatban, amikor a tradicionális doktrínákkal vagy egyéb filozófiákkal való ismerkedés egyéni gyengeségeink kimagyarázásává válik a változtatni akarás motivációja nélkül, egyértelműen rossz úton járunk. Nem megmagyarázni kell az egyéni sikertelenségeket, hanem felismerni gyökereiket, és akár saját személyiségünknek nekifeszülve kell túllépni gyengeségeinken. Egy reinkarnációs tan sohasem magyarázhatja meg adott életünk összes problémáját. Ha mégis ezzel próbálkozunk, akkor az önbecsapás súlyos hibájába esünk, mely még a hétköznapi polgári életformánál is sokkal veszélyesebb, ahol ugyan megoldani nem tudjuk, de legalább nem próbáljuk misztikus dolgokkal megmagyarázni, magunk elől elhazudni gondjainkat. Itt egy határ átlépéséről van szó, *„ama védővonal veszedelmes átszakadásáról, amely a köznapi életben minden normális és világos elméjű egyént megóv az érzékek világának színfala mögött és a megformált és tudatos emberi gondolatok küszöbe alatt rejtőző valóságos sötét erők akciójától. Ebből a nézőpontból a neospiritualizmus tehát veszélyesebbnek tűnik, mint maga a materializmus és a pozitivizmus, amely ha mást nem is tett, de a maga primitívségével és intellektuális rövidlátásával megerősítette ezt az ugyan korlátozó, de egyben védelmező határt."*[27]

A *„tigrislovaglás"* a valódi tettek művészete, és nem a magyarázkodásé. Nem szabad könyvek és eszmék mögé bújnunk az élet valódi csatái elől. A könyvek csak az előző korok szellemi nagyjaitól való tanulás eszközei lehetnek, és nem falak, melyek megvédenek minket attól a csatától, melyet magunknak kell megvívnunk. És az eszmék sem válhatnak kiüresedett, hangzatos lózungokká, melyek saját bölcsességünk fitogtatásául szolgálnak. Ezeket az ideákat hangoztatásuk nélkül kell megvalósítani, sőt kívánatos a *mély* és a *bölcs* szerepét is levetkőzni magunkról, hisz ezek szerepként semmit nem érnek, csak és kizárólag belső munícióként lehetnek hasznunkra.

Emancipáció, haladó eszmék

Érdemes külön említést tenni a világnézeti és társadalmi téren megjelent úgynevezett *haladó* eszmékről, valamint az önkritika teljes hiányáról. Ezeknek belső lényegiségét már sokan sok helyen kifejtették, így csak a mögöttük húzódó lelki attitűdöket vizsgáljuk.

Mivel ezek az eszmék általánosan elfogadottak, követőjük bármiféle saját elképzelés, belső szellemi felismerés nélkül alapvető szituációs előnyben van a profán, hétköznapi élet bármely helyzetében. Mivel kellően erős védőpajzsot nyújtanak, így minden intellektuális vita alól

automatikusan felmentést jelentenek. Fontos rámutatni, hogy pontosan ezeket a *„haladó"* eszméket vallók merítik ki az általuk oly gyűlölt *„hollywoodi nácik"* személyiségjegyei közül szinte az összeset: készen kapott világnézet, a saját vélemények revideálására való teljes képtelenség (sokan évtizedek múltán is ugyanolyan hevességgel képesek kirohanásokat folytatni nemesnek vélt ügyeik védelmében), merev személyiség, valamiféle fölény téves érzete, ellentétes nézőpontok megvetése. A probléma fő oka pontosan a normákhoz való dogmatikus ragaszkodás, a saját kérdések feltevésének hiányából fakadó önálló világnézet kialakításának elégtelen feltételei, melyek oda vezetnek, hogy egy ilyen lény egész életén át ugyanazt a terhet cipeli magával, mégpedig saját személyiségét, mely akkor is nagy részben a világ elvárásainak tükre, ha magát teljesen autonómnak és eredetinek képzeli.

Mivel a mai világ rendszeresen közös vállveregetésekkel jutalmazza haladó eszméinek követőit, így a kölcsönös megerősítések következtében korunk hősében a legminimálisabb kételyek sem merülnek fel saját világnézetével kapcsolatban. Ebből a szemszögből nézve e nézetek tartalma és formája egyáltalán nem lényeges, hiszen sok esetben inkább egy véleményformáló csatorna által keltett, túldramatizált álproblémára adott teljesen szentimentális, többségében valós tapasztalatokat nélkülöző válaszreakciókról van szó.

Hiszen lássuk be, olyan világban harcolnak bizonyos jogokért, ahol azok többé-kevésbé már megvalósultak. Egy homoszexuális pár privát szférájába senki nem akar erőszakkal beavatkozni (sőt semmilyen szinten nem is akar tudni róla, a homoszexuális probléma fő oka éppen a privátszféra erőszakos kiszabadulása az utcára), és egy nő ellen elkövetett bármiféle erőszakot vagy „elnyomást" sem tekint senki követendő példának.[28]

De a nemes ügyekért való harcos szópárbajhősködés romantikus tévképzete még a magukat keménynek tartó modern férfiszíveket is meglágyítja. Egyik héten szájhősködés arról, hogy ki az úr a házban, ki hordja a nadrágot, másik héten intellektuálisnak vélt filozofálgatás a nők jogairól és a színlelt orgazmusról. És minden macsóból sörszagú, bajszos papucsállatka lesz, aki mellett méltán büszkélkedhet az emancipált, már-már feminista feleség, hogy szófogadó háziállata mennyire odaadó, és a nők szellemi teljesítménye nélkül hova is lenne a világ. Ismerjük mindannyian ezt a nőtípust. Ő az, aki szinte folyamatos kényszert érez, hogy megnyilatkozzon, és minden lehetőséget megragad, hogy kifejtse véleményét a nők férfiak fölé rendeltségéről. *„(…) a modern nő »követelései« – a kisebbségi komplexus mellett – céljukat tévesztett ambíciókból fakadnak: ama téveszméből, hogy a nő mint olyan – mint »csak nő« – alacsonyabb rendű a férfinál."*[29] Megint csak nem a tartalommal szeretnénk foglalkozni, hanem a mögötte megbúvó lelki attitűddel, melylyel kapcsolatban – bár bizonyos fenntartások mellett – Weininger szavait tudjuk idézni: *„Ami tehát az emancipált nőket illeti, csak a bennük levő férfi akar emancipálódni. (…) ezek a nők mintegy férfiaknak érzik magukat"*.[30]

„(…) a reneszánsz idején működött nőmozgalom, amely nyomtalanul eltűnt, leckéül szolgálhat a nőmozgalom védelmezőinek. A szellem valódi felszabadítását egy még olyan nagy és még oly harcos sereggel sem lehet elérni: az egyén maga az, akinek meg kell harcolnia érte. Ki ellen? Az ellen, ami a saját lelkében ellene feszül. A nő emancipációjának legnagyobb, egyetlen ellensége maga a nő."[31] És itt Weininger emancipáció alatt egyáltalán nem a nők emberi lényhez méltó életére irányuló óhajait érti, hanem azt a felkapott eszmét, mely szerint a nők szellemi teljesítményben minden téren a férfiak fölött állnak, nemcsak egyenrangúak, hanem teljesen egyformák, és akár kicse-

rélhetőek velük, s nélkülük nem haladna semerre a történelem folyása.

Azonban Weiningerrel ellentétben meg kell jegyeznünk, hogy dolgoknak ebbe az irányba való haladásáról nem csak és kizárólagosan a férfiasodni vágyó nők tehetnek, hanem a férfiasságukat elvesztő és nőiessé váló férfiak is, akik nem értvén meg saját valódi szerepüket, tevőlegesen hozzá is járulnak – nem csak szavakban – ahhoz, hogy a nemek közötti határvonalak szépen lassan kezdenek elmosódni. Hangsúlyozni kell, hogy itt egyáltalán nem jogokról van szó, hanem azokról az orientációkról, melyek jobb esetben határozottan kijelölnék egy lény férfi vagy nő voltát. Egy bátor, már-már férfiasan vakmerő nő, és egy puhány, a nőnek biztonságot adni nem tudó, a nőt nővé tenni nem képes férfi kapcsolata esetében is valójában egy teljes férfi és egy teljes nő alkotja a kapcsolatot. „Csak" a férfi rész inkább a nőben, a nőies rész pedig inkább a férfiban található meg, és így egészítik ki egymást. Ebben az elfajult állapotban mindketten annak ellenkezőjét valósítják meg, ami saját valódi természetük lenne: *„az egyetlen minőségi kritérium a saját természet többé-kevésbé tökéletes megvalósítása. Kétségtelen: az a nő, aki tökéletes nő, magasabb rendű ama férfinál, aki tökéletlenül férfi."*[32]

A fentebbi témákkal kapcsolatos hétköznapi beszédtémák és „filozofálgatások" szintjén nemcsak az összekacsintás kényszere figyelhető meg a hasonlókkal, hanem az átlagos képességű ember betörési kísérlete a szellem területére, egy olyan birodalomba, ahol valójában semmi keresnivalója nincs, ahol minden egyes lépése, megnyilatkozása és gondolata csak bitorlása valaminek, ami soha nem lehet az övé.

A *„differenciált ember"* számára ilyen emberek elfogadása nemcsak a türelem és az üde belső mosoly gyakorlásának nagyszerű lehetősége, hanem fontos jelzés arra nézve, hogy mivé válhat ő

Wolfram

Szüzekről és démonokról

Korunk betegségének jellegzetes tünete a férfi és a nő kapcsolatának általános válsága. Egy magasból mélybe tekintő szemlélet, első hallásra talán némileg meghökkentő módon, ama tényben látja a problémák gyökerét, hogy korunk leányai igen zsenge korban végleg elveszítik szüzességüket. Itt természetesen a szellemi, úgymond mágikus szüzességre gondolunk. Korunk leányai igen zsenge korban elveszítik szellemi-mágikus szüzességüket, és soha többé nem is nyerik azt vissza. Hadd világítsuk meg mindezt.

A nő két archetípusának, a szeretőnek és az anyának, a Venus Victrix-nek és a Venus Genetrix-nek, két kvalitás, egy primordiális és egy már alászállottabb felel meg: a szellemi formák felvételére és megtartására való képesség. Az olyan nők, akikben fejlett az első kvalitás, jó szeretők: képesek átadni magukat a férfinak, aki beléjük helyezi szellemi lángját, ideáit. Együtt emelkednek, és végül az Androgünoszban teljesen eggyé is válhatnak. Mindennek szimbóluma a szexuális aktus, a kettéhasadtság időleges felszámolása. Venus Victrix nem azt

jelenti, hogy ő egyedül lenne győztes, hanem azt, hogy reá támaszkodva és vele együtt lehet győzelemre jutni.

Egy ettől nagymértékben független folyamat, amikor a nő megfogan, gyermeket szül és nevel. Mindez a második kvalitásnak, a formák megtartási képességének a szimbóluma. Az olyan nők, akikben ez a kvalitás fejlett, ha egy alkalmas férfi szellemétől és magjától megfogannak, jó anyák lesznek, a család letéteményesei, a háznak és népének központi figurái. A nő szellemi-mágikus értelemben mindaddig szűznek tekinthető, amíg fenn tudja tartani magában a szellemi formák asszimilálásának képességét, és ennek az vet véget, ha szellemi értelemben teljesen anyává válik, amelynek egy szimbóluma, hogy a földi-emberi világban gyermeket szül. Ezért olyan irányzatok, melyek mágikus operációk támaszaként tekintettek szüzekre, a nő szüzességének elveszítését nem az első szexuális aktus révén határozták meg, hanem azzal, hogy földi-emberi értelemben anyává válik. E szabály alóli kivételes esetekről tanúskodnak egyes mitologémák, mint például bizonyos keresztény utalások arra vonatkozólag, hogy a Szűzanya, aki persze eleve nem egy közönséges formát, hanem a Krisztusét vette magába, később a Mennyek Királynőjévé, vagyis Krisztus Király feleségévé-szeretőjévé válik. Az is megtörténhet, hogy a felvett forma olyan hatalmas, hogy a nő egy időre elveszíti ezt a szüzességet, ám később maga is, ha időnként nem rombolja le önmagát, beleragad saját elképzeléseibe, és csónakját még a parton is vonszolja magával. Ebben az esetben is érdemes elővenni a tükör hasonlatot. E tükörben megnézhetjük, mivé is válhatunk, ha nézeteinket csak azért cipeljük magunkkal egy egész életen keresztül, mert valamikor nagyon régen kimondtuk őket, és későbbi énünk megteremtésének alapjául ezek a megnyilatkozásaink szolgáltak, viszont jelenlegi helyzetünkben már nem visznek előre minket. Ebből a szemszögből nézve igen érdekes terep a mai politikai ideák közege (és nem feltétlenül a politikusok), ahol saját maguk karikatúrájává és hiteltelen bohóccá tudnak válni az évek múltával az egykoron lelkes eszméket hirdetők. Továbbá érdemes arra is odafigyelni, hogy nézeteink mennyire csak egy adott közeg *„vállveregetésének”* próbáját állják ki, mennyire csak a komfortérzet, a valahová, valakik közé tartozás csalogató érzése hajt feléjük, s mennyiben saját, gyakorlati életünk próbáját, ha mások álláspontjával szemben is helyezkednek el.

Kálí illúziója, a kispolgári boldogság ígérete

A Sötét Kor eljövetelének további jele, hogy a természetes nemi polarizációt megfertőzte és a végletekig eltorzította az a romantikus idea, mely a határozott, szellemileg és jellemben erős férfi helyére lépett, és őt a nő hódolójának, kiszolgálójának tette meg. A férfi csúszómászóvá változott, aki a nő lábai előtti porban és sárban fetrengésben leli örömét. Ahogy a *Mahánirvána-tantra* fogalmaz: Kálí Korának jele, amikor *„a férfiak a nők alattvalóivá és a gyönyör rabszolgáivá, barátaik, mestereik és a tiszteletet érdemlők elnyomóivá válnak”*.[33] A férfi számára ez az *erósz* már semmivel nem több egyszerű nyomorúságnál. *„Ez éppen azért van így, mert a vágy, amikor – miként a legtöbb embernél – a »más« függvényében*

extrovertált sóvárgás, magában foglalja a megfosztottságot: a velünk született, elemi megfosztottságot, és éppen amikor azt hiszi, hogy kielégült, megerősíti ezt, megszilárdítva az abszolút értelemben vett »lét« szempontjából való függőség, elégtelenség, tehetetlenség törvényét. Az ember lemond az abszolút életről, midőn azt a nő felé fordulva és a nőben elveszve önmagán kívül keresi. (…) Ez Erósz örökös megfosztottsága, akinek a birtoklás mindig kicsúszik a kezei közül; azé az Erószé, aki – ha örökösen újjászületik is – ugyanazon megfosztottsággal, ugyanazon sóvárgással születik újjá."[34]

Modern korunk nemek közötti problémáinak egyik fő kérdése is ezzel kapcsolatos: vajon a romantikus leányregények által megtévesztett nő miért vágyik a szavak szintjén mindig egy szolgára, *„lovagra", „igazi úriemberre"*, aki minden óhaját lesi és teljesíti, majd ugyanez a nő miért taszítja el őt magától az első adandó alkalommal, amikor egy igazi *„rosszfiú"* oldalán díszeleghet. (Aztán ez a félrevezetett férfi olyan egzisztenciális zuhanást él meg, hogy csoda, ha egyáltalán ép elmével túléli.) A dolog annál az oknál fogva nem működik, mivel a széplelkű *„úriembert"* általában az erőteljes sóvárgás vezérli. *„Ha valamink nincs meg, ha valamiben hiányt szenvedünk, a sóvárgás, a szenvedély vagy a vágy feléje hajt: valami felé, amitől ily módon függővé válunk (…). Ha »lemondunk«, vagyis nem vágyakozunk, nem kívánunk, a viszony megfordul, mivel ekkor az önmagunkkal való megelégedettség, a bensőség, a függetlenség állapota valósul meg. Akkor – mint mondják – ahelyett, hogy az »én« menne a tárgy felé, a tárgy megy az »én« – mint »hímje« – felé (…). Így minden – nyilvánvalóan benső állapotként értelmezett – »lemondás« erőt bocsát rendelkezésünkre. Ezt az okkult erőt* ódzsasznak *nevezik (…). Néhány szöveg ezzel kapcsolatban a női istenségek* (Jóginí *vagy* Dákiní) *formájában ábrázolt* Saktik *soráról beszél. Ezeket ellenállhatatlanul vonzza a »lemondás« teremtette tulajdonság, és egyesülnek*

az visszaáll. Ezt látjuk egyes lovagi legendákban, ahol a lovag egy szinte elérhetetlen özvegy kegyeire pályázik, akit csak magasrendűségének próbák általi bizonyítása révén nyerhet el, amikor is az özvegy ismét szűzi szeretővé válik.

Azt mondtuk, hogy korunk leányai igen zsenge korban elveszítik szellemi-mágikus szüzességüket, és soha többé nem is nyerik azt vissza.

Vannak tiszta, magasrendű nők, akik mindig szépek, és egyedül ők a szépek, és bizonyos értelemben ők maga a Szépség; és vannak állatias, földies, sötét, buta nők, akik pedig nem szépek, mert nem lehetnek szépek, és ha tíz lépésről szépnek tűnnek, akkor két lépésről már látszik, hogy nem azok, ha pedig két lépésről szépnek tűnnek, akkor közel hajolva az ember megborzong… Vannak továbbá sátáni nők, akik bizonyos értelemben ismét szépek lehetnek. Erre a látszólagos ellentmondásra vissza fogunk térni.

Értelmezhető-e mindez a nő primordiális kvalitása, a forma felvétele érdekében történő önátadás mentén? Itt paradoxonokba ütközünk, hiszen ez a kvalitás azt jelenti, hogy a nő képes magát alávetni a férfinak, vagyis hajlamosak lehetünk egyfajta passzivitásként értelmezni. Márpedig állatias vagy sötét nők is lehetnek nagyon passzívak, ők is hajlamosak és képesek lehetnek „alávetni" magukat a férfinak, mégsem lehetnek jó szeretők, nem lehetséges rájuk támaszkodva és velük

együtt emelkedés, sőt általában éppen ellenkezőleg, süllyedés valósul meg. Szép és magasrendű nők ugyanakkor sok tekintetben aktívak, inspirálóak és intelligensek – nem feltétlenül a modern racionális intelligenciafelfogás értelmében –, úgy tűnik tehát, hogy ez áll közelebb a nő archetípusának mentális vetületéhez. Mentális struktúrájukat tekintve ilyenek azonban a sátáni nők is: ez a második paradoxon.

A megoldás abban rejlik, hogy a sötét és buta nő azért sötét és buta, mert szellemi-mágikus értelemben nem szűz, elveszítette primordiális női kvalitását, a szellemi formák felvételének képességét. Úgy veszítette el, hogy „frigyre lépett" egy khthonikus, „föld"-alatti entitással, vagyis önmagát átadva felvette annak formáját. Fajtalankodott azzal. Lehet, hogy még születése előtt. Vagy már gyermekkorában. Benső élmények, a világ egy bizonyos módon való átélése által. Esetleg környezete, vagy egy konkrét személy közvetítésével. Mivel pedig a történelmi ciklus előrehaladtával a második, alászállottabb női kvalitás kerül előtérbe, egyre nehezebb egy ilyen „frigy" után a szellemi-mágikus szüzesség visszaszerzése, különösen, ha az illető nő soha nem is kerül kapcsolatba olyan férfival, aki képes lenne a khthonikusnál magasabb rendű minőség felmutatására. E nő önátadása látszólagos lehet csupán, és a testi, vagy legfeljebb a lelki tartományra korlátozódik.

azzal, aki azt gyakorolta. Általában az az elv, hogy egy Sakti *nem annak adja oda magát, aki vágyik rá, hanem magától ahhoz megy és annak ajánlja fel magát, aki megtestesíti férjének, Sivának nyugodt és »fix« természetét."*[35] Ma a végletesen szerelmes férfi valójában férfiként már halott, személyének és érzelmeinek már semmilyen szinten nincs köze ahhoz a férfiassághoz, ami őt a nő számára vonzóvá tehetné. *„A nagy szenvedély ezen esetei inverzióból erednek: a* szimbólum *a személlyel azonosul, és a személyt önmagában – majdnem »mint istent Isten helyett« szeretjük. Egy olyan impulzus teljes intenzitása – amely ezen esetekben abszolútumot akarja – egy adott lény ember-voltára összpontosul; ezáltal a szerelmes számára e lény megszűnik eszköznek lenni, és a bálványimádás – vagy jobban mondva: a fetisizmus – tárgyává lesz. (…) a szerelmi kapcsolatokban gyakran az egyik személy által – még ha nem is szándékosan – a másikra gyakorolt vámpírizmussal találkozunk (…), ám valójában az ilyen helyzetek válsággal és összeomlással végződhetnek. Ez főként a nő idealizálásának hangsúlyozott folyamatával, a – ténylegesen csak minimálisan meglévő vagy teljesen hiányzó – morális értékeknek a nőbe való vetítésével párhuzamosan következik be. Ekkor – mivel meztelenül mutatja be a csalékony valóságot – bármily traumatikus mozzanat romba döntheti az egész épületet: tönkreteheti az egész stendhali »kristályosodást«."*[36]

A modern pszichológia fő tévedésének gyökere is ez: összetéveszti a hordozót a hordozottal, az esetleges lényt a benne megnyilvánuló Férfi vagy Női princípiummal. A plebs által felmagasztalt önjelölt bölcselők, közhelyvirtuózok okádják a hazug tanácsot nap mint nap az esetleges lénynek, hogyan játszhatja el felszínesen a Férfi princípiumot, miközben a valóságban a princípium tökéletes leszedálása következik be. A csapból is folyó és a lényt már-már kommunista módon körülhatároló, viselkedésmintáit utópisztikus ideálokhoz igazító modern *személyi-*

ségfejlesztő tanácsok és hűtőmágnesbölcsességek pontosan a lényeget nem tudják megragadni, s nem képesek intuíciókon, belső megéléseken keresztül elvezetni a princípiumok közelébe. A viselkedés erőszakos külső torzítása maximum csak traumatizálódásokhoz vezethet, ha az egész folyamat nincs összhangban a belső természettel.

A modernkori párkapcsolatok forgatókönyve is rendre ugyanaz: az egykoron egymás iránt elemi szenvedéllyel megnyilatkozó pár szépen lassan *„barátsággá”*, *„családdá”* silányítja az egészet megalapozó mágnesességet, és szépen félrerakja a benne megnyilatkozó princípiumokat. Ez a nő az igazi Nő csábító voltából, szépségéből, bájából mindent elveszítve nőiségét egyáltalán meg nem élő háziasszonnyá válik, míg a férfi az igazi Férfit meghatározó zabolázhatatlanságot, szenvedélyességet, autonómiát és megtörhetetlenséget adja fel a papucsférj vegetáló szerepéért. A dolog már-már annyira istenkáromlásszerű, hogy egyáltalán nem kell csodálkozni, ha a Férfi és Női princípium évtizedek középszerű, kispolgári családi békéje után elemi erővel tör újra a felszínre, hogy aztán visszakövetelje magának mindent, amit az évek alatt megtagadtak tőle.

Még azzal a kifejezéssel sem lenne baj, miszerint a nő a *„ház ura”* vagy *„istennője”*, hiszen a férfi otthona sohasem lehet csakis a négy fal között, a férfi otthona a távolság, a tér, a végtelenség, ő a hegyek között és pusztákban, a természet erőinek nekifeszülve és velük dacolva érzi otthon magát. Sehol sincs otthon, de mégis mindenhol otthon van. Ebben a helyzetben még kívánatos is volna, hogy a nő a házat rendben tartva várja a – négy fal közé csak megpihenni térő – férfit. A probléma ott kezdődik, hogy a ma férfija otthon a távirányítót uralva sörszagúan várja haza a barátnőkkel szingli sztorikat moziban néző, közben kisebb hárpiává vált feleségét, hogy aztán teljesen érdemtelen és fölösleges dolgokon álljon

Wolfram

Ilyen szellemi-mágikus frigy megtörténhet azonban valamilyen emberfeletti entitással is. Ezt pillantjuk meg a Szűzanyánál, egyes női szenteknél, továbbá ez a női szerzetesség eredeti ideája. Ők a mesék aranykastélyba zárkózott királyleányai, akiket csak akkor nyerhet el a zarándok, ha még magasabb kvalitásokat képes felmutatni, vagyis, ha ő maga is effektíven emberfelettivé válik. Ha arra gondolunk, hogy a Szent Szűz a Szent Szellemtől fogant meg, akkor megértjük, hogy Őt ezek után csakis a Krisztus képes elnyerni.

A sátáni nő azért hasonlíthat megtévesztésig akár a legmagasabb rendűhöz, mert aminek a formáját magába vette, az egy igen magasrendű entitás: ne feledjük, a Sátán is angyal. A buta nő és a sátáni nő között az a különbség, hogy az előbbi egy már felbomlóban lévő, a megsemmisülés felé mutató formát vett magába, azt közvetíti, a Sátán maga azonban egyáltalán nem a semmi, ő nagyon is hatalmas, és arra törekszik, hogy mások semmisüljenek meg. Ezt a törekvést közvetíti a sátáni nő. Ő ezért első lépésben maga alatt akarja tudni a férfit. Végső soron romlásba akarja dönteni. És míg az állatias, buta nő csak a legalacsonyabb rendű férfiakat képes vonzani, addig a sátáni a magasrendűt is: ha pedig a férfi, legyen bármennyire kvalifikált, nem képes szétzúzni a varázst, ő is menthetetlenül elbukik.

Korunkban azért különösen nehéz a helyzet, mert ama nők, akik e szellemi-mágikus értelemben nem lépnek frigyre démoni, állati, növényi, vagy „föld"-alatti entitásokkal, vagyis sem nem állatiasak, sem nem buták, frigyre lépnek a Modernség Szellemével, amely viszont a Sátán egyenesági leszármazottja. Ebből ered az a törekvés, hogy a modern nő maga alatt akarja tudni a férfit, hiszen minden, ami modern, a legalászállítottabb női értékek mentén zajlik. Míg eredetileg a szellemi hérosz, később az állatias hím, addig ma már a nőies, domesztikált férfi az ideál. A modern családok matriarchálisak, a férfi szerepe a teljesen feminin értékek mentén zajló élet külső fenntartására összpontosul. Szellemi tekintéllyel egyáltalán nem rendelkezik, és szellemi értelemben a modern nő nem is akar tőle semmit.

✣

A modern nő tehát nem nő, mert teljesen elveszítette primordiális női kvalitását. Ám nem minden ma élő nő modern. Mint ahogy mi, lovagok is létezünk még, úgy ma is lehetnek még valódi Szüzek, és olyan, aranykastélyba zárkózott királyleányok, akik képesek számunkra további inspirációt nyújtani – annak meghaladásához, hogy pusztán csak emberek legyünk.

otthon a bál, minek következtében az ellenszenv mérge megszülje a feminista poénokon nevetgélő, ám megkeseredett háziasszonyokat, akik életük végéig a szőke herceget várják (hogy aztán őt is ugyanígy leszedálhassák), és a hímsoviniszta poénokon nevetgélő sörhabos bajszú férfiakat, akik hencegve mindig a következő „nagymellűt" várják (aki mellett pontosan ugyanez a puhatestű sors lenne osztályrészük).

Valóban nehéz realizálni azt az állapotot, ahol a férfinak nem lételeme a kényelmes biztonság, a nyugodt hétköznapiság, az otthon melege iránti sóvárgás és a biztos jövő iránti remény. (Főleg úgy, hogy a korszellem már gyermekkorától ezt neveli a hímnemű lénybe.) Pedig valójában nem kell elhagyni semmit, nem kell menekülni semmi elől. A cél azoknak a kötöttségeknek a belső felszámolása, melyek a bizonytalan alapokhoz kapcsolódnak. Ha az Én ki tudott szabadulni a hétköznapi karakterből, az otthon a végtelen, akkor nincs honnan és nincs hova menekülni, hiszen már anélkül megérkeztünk, hogy elindultunk volna. Még az időleges megélések is képesek lehetnek elkezdeni felnevelni azt a belső csírát, mely a valódi Férfi princípium átélésének alapjává válhat. Annyi viszont tény, hogy a modern kor silány, a nőnek való örökös megfelelési kényszer által hajtott férfi szerepe még csak köszönő viszonyban sincs ezekkel a dolgokkal. Az idealizált külső maszk mögött rejlő ürességnem tud fenntartani semmilyen mágneses vonzalmat, így nem csoda, ha szenvedély emlékeinek elhalványodása utána ez a lény egyedül marad, mivel mint férfi már nem funkcionál (persze meg kell említeni, hogy az érem másik oldala – a szexualitástól függésben álló macsó – szintén értékelhetetlen a megvalósítás szempontjából mint férfi). Az a különleges helyzet áll fenn, hogy éppen a modern elvárásoknak tett engedmények okozzák a látványos bukásokat, amelyeknek a megélése után sokan könnyen átesnek a ló má-

sik oldalára. Pedig valahol a kettő között húzódik az arany középút, hiszen a valódi férfi soha sem keseredhet meg annyira, hogy nagyhangú hímsovinisztává váljon és elfelejtse bajtársi kötelességét teljesíteni a női nemmel szemben. Márai szavaival élve: *„A nő és a férfi párharcát soha ne lássad másként, mint reménytelen harcot, melyet a legkegyetlenebb önzés és a féktelen hiúság fűtenek. A megvesztegető pillanatok, a szelídebb élethelyzetek, az alkalmi ellágyulások ne feledtessék soha, mikor nővel állsz szemközt, hogy harcos vagy, kinek bőrét, életét akarja az ellenfél. Harcolj lovagiasan, de harcolj. Ha nagylelkűséggel találkozol néha, fizess nagylelkűséggel; ha gyöngédséget kapsz, add vissza, érzelgés nélkül, gyöngédséggel, amit kaptál; ha szenvedéllyel találkozol, válaszolj feltétlen szenvedélyességgel. De soha, egyetlen pillanatra ne feledd, hogy minden érzelmes találkozás alján a meztelen önzés és hiúság parázslik. Parázson fekszik, aki egy nő ágyában fekszik. Bőrét odaégetheti; emberi rangját és becsületét meg kell mentenie. Figyelj és harcolj. Ellenfelek állanak körül, hajzatukban tollakkal, arcukon festékkel, mint a vad harcosok.”*[37]

Visszahúzódás a Saskeselyűcsúcsra

Meg kell említeni, hogy a „tigrislovaglás” kifejezés véletlenül sem szolgálhat a céltalan hedonizmus legitimálásaként. Nem a jelenkor elszabadult, sötét erőinek a hajszolása a cél, hanem azok megismerése és átalakítása. Azokról az erőkről van szó, melyek a közönséges embert erőszakosan lesöprik a lábáról, majd magukkal sodorják a traumatizálódás vagy az elkeseredett hedonizmus irányába. Itt merül fel az a kérdés, hogy a tigrist szándékosan kell-e keresni, vagy inkább nem kell keresni, esetleg meg kell próbálni elkerülni.[38] A helyzet az, hogy aki a tigris keresésére indul, az könnyen függésbe kerül a tigristől, mondhatni a modern emberek nagy része pontosan ezt teszi. Ezzel szemben a tigris nem keresése is valódi veszélyeket hordoz magában annál az oknál fogva, hogy ilyenkor a tigris a teljes passzivitás állapotában találja a lényt, aki nincs felkészülve a tigrissel való szembeszállásra.

A *„differenciált ember”* is súlyos döntést hozott akkor, mikor a világban való maradás mellett döntött a világi kapcsolatok teljes felégetése helyett. Ezzel vállalta azt, hogy tragikus, néha igazságtalan állapotoknak teszi ki magát. Ez pedig a sötét erők kiismerését teszi szükségessé.

Továbbá a modernkor erőinek veszélyét nemcsak egy álszent moralizálás szemszögéből kell megítélni, hanem azt kell észrevenni, hogy ezek a tevékenységek mind olyan erős vágyakat, elsodró erőket ébreszthetnek fel, amelyek szinte lehetetlenné tesznek bármilyen magasabb fokú realizációt, ha nincs mellette az elszakadást elősegítő praxis. Így ebből a szempontból nézve nemcsak a nőkkel, drogokkal és alkohollal teli életvitel rejt magába veszélyeket, hanem egy tisztes életmód, például egy sikeres karrier felépítése is. Miközben az utóbbi esetben az ember lelkiismerete teljesen rendben van morális szempontokból, mégsem lép előre, hiszen számára az adott állapot nem kellemetlenségként jelenik meg, hanem csábító és harmonikus életszituációként.

Evola *A felébredés doktrínájá*ban két lehetőséget említ, melyeket látszólagosan egy éles határvonal választ el egymástól. Az egyik a teljes elszakadásé, míg a másik az akció, a tettek művészete. Bizonyos speciális lehetőségektől eltekintve manapság már az egyik a másik nélkül nehezen gyakorolható. Elképzelhetőek különleges egyének, akik el tudják határozni a teljes elszakadást, de ez többnyire problematikus és nehézségekbe ütközik, így marad a második lehetőség. Viszont a tettek területén végzett operáció folyamatosan a világbavetettség, a világban elveszettség irányába csalogatja az embert, míg

végül azon veszi észre magát, hogy teljesen a világ részévé vált, annak problémáival, traumáival, megpróbáltatásaival együtt. Ezzel párhuzamosan a lény struktúrája is elkezd visszahúzódni a határtalanság irányából a beszűkültség, a nyomorult emberi lény lezáródott, ócska életének irányába.

A szabadság elérése szempontjából ezért szükségesek bizonyos aszketikus alapok. És itt jön képbe az a fontos szempont, hogy csak távol, elkülönülve lehet ráérezni az *„önmagunkká levés"* lehetőségére, és felismerni, hogy mi is a lényben az a külső réteg, mik azok a másodlagos impulzusok, melyek többnyire a világ melléktermékei. Ugyanis a *„differenciált ember", „(…) ha befelé tekint, nem labilis és hasadt anyagot, hanem egy alapvető »uralkodó«, noha másodlagos impulzusok által elfedett vagy korlátozott irányt talál. De nem csak erről van szó: a lényeges az, hogy ezt az embert olyan egzisztenciális dimenzió jellemzi, amely nincs jelen az utóbbi idők embertípusában: vagyis a transzcendencia dimenziója."*[39] Az említett impulzusok segítik ugyan a világban való alkalmazkodást, de a világ milyensége miatt valójában mégis a lényt lefelé húzó erőkről van szó, melyek a centrális tendencia felismerése nélkül szinte egyenes utat jelentenek a pokolba (még ha a pokol nem ismertetik is fel a maga valójában).

Ahogyan Evola is írja: *„Mellesleg az »önmagunkká levés« problémájának sajátos megoldása az egyesítés; ha egyszer eljutottunk annak kísérleti felismeréséhez, hogy saját sokrétű tendenciáink közül melyik a centrális, akkor arról van szó, hogy azonosítsuk saját akaratunkkal, stabilizáljuk, miközben köré szervezünk minden másodlagos vagy széttartó tendenciát. Ez jelenti azt, hogy önmagunknak törvényt adunk, a saját törvényünket adjuk. Ahogyan már láttuk, az erre való képtelenség, »a saját keblünkbe zárt sok civakodó lélek«, annak a helyzete, aki visszautasítja az engedelmeskedést, mielőtt képes lenne önmagának parancsolni – ez az oka az összeomlásnak, amellyel bevégződhet az Isten nélküli világ határhelyzete felé sodródó lény útja."*[40]

Vissza kell tehát húzódni a saját Saskeselyűcsúcsunkra időnként, ahol az individuum nem a világbavetett maszkkal azonosítja magát, ahol nincsenek kötelékek, ahol gyenge a tigris. Oda, ahol a másodlagos tendenciák funkciót vesztett zavargása megszűnik, külső szemlélőként feltárul értelmetlen és kellemetlen oldaluk. Ott a személyiséggel való azonosság érzete feloldódik, és a maszk eszközként jelenik meg. És itt kell erőt meríteni a tigrissel való harchoz egy olyan világban, ahol elveink megvalósíthatatlanok, céljaink elérhetetlenek és nincs már fegyverünk sem, hogy a tigrist szemtől szembe legyőzzük.[41] A tigris hátára csak a csúcsról lehet felugrani.

„(…) életünk eseményeinek útja, bármily szélesnek és járhatónak is tessék, zsákutcába vezet. Keskeny, rejtett ösvények vezetnek az elveszett otthonba. Ezek rejtik magukban a végső titkok megoldását, ami alig látható írással van a testünkbe vésve, és nem az a szörnyű seb, melyet a külső élet ráspolya hagy rajtunk."[42]

Jegyzetek

1 Gustav Meyrink: *Gólem*. Budapest, 1989, Göncöl Kiadó, Ébren című fejezet, 75. o.

2 Julius Evola: *Meglovagolni a tigrist. Egzisztenciális orientáció a felbomlás korszakában*. Budapest, 2009, Persica Kiadó, 1. fejezet: A modern világ és a tradíció emberei, 26. o.

3 Uo. 24. o.

[4] Julius Evola: *A hatalom yogája. Tanulmány a tantrákról*. Budapest, 2007, Persica Kiadó, 1. fejezet: A tantrák jelentősége és eredete, 27–28. o.
[5] Molnár Tamás: Modernség. *Magyar Fórum*, 2002. január.
[6] Uo.
[7] Julius Evola: *Meglovagolni a tigrist*. 16. fejezet: A névtelenség kettős aspektusa, 131. o.
[8] Uo. 5. fejezet: Az európai nihilizmus burkolatai, 51. o.
[9] Uo. 15. fejezet: Heidegger: előremenekülés, 127. o.
[10] Uo. 4. fejezet: Az előfutároktól a „megégett ifjúságig" és a „kontesztációig", 42. o.
[11] Uo. 16. fejezet: A névtelenség kettős aspektusa, 131. o.
[12] Uo. 132. o.
[13] Molnár Tamás: *Az autoritás és ellenségei*. H. n., 2002, Kairosz Kiadó, 3. fejezet: Az autoritás az irodalomban és a művészetben, 102. o.
[14] Uo. 105. o.
[15] Uo. 106. o.
[16] Molnár Tamás: *Liberális hegemónia*. H. n., 2001, Kairosz Kiadó, 1. fejezet: A civil társadalom hegemóniája, 40. o.
[17] Gustav Meyrink: *Gólem*. Prága című fejezet, 27. o.
[18] Uo. 26. o.
[19] Az öt méreg a buddhizmus egyik klasszifikációja szerint: harag, ragaszkodás, nemtudás, büszkeség és féltékenység.
[20] Ea: Az élet mágikus szemléletéről. In Ur-csoport: *Bevezetés a mágiába*. I. köt. Budapest, 2007, Persica Kiadó, 173. o.
[21] Julius Evola: *Meglovagolni a tigrist*. 11. fejezet: Cselekedni vágy nélkül. Az okság törvénye, 92. o.
[22] Uo. 10. fejezet: Túl a teizmuson és az ateizmuson, 81. o.
[23] Uo. 82. o.
[24] Friedrich Nietzsche: *Korszerűtlen elmélkedések*. Budapest, 2004, Atlantisz Könyvkiadó, A történelem hasznáról és káráról, 110. o.
[25] Julius Evola: *Meglovagolni a tigrist*. 29. fejezet: A „második vallásosság", 237. o.
[26] Uo. 238–239. o.
[27] Uo. 238. o.
[28] Kivéve egyes dél-afrikai országok szokásait, ahol már minden harmadik férfi erőszakolt meg nőt. Forrás: http://velvet.hu/blogok/randi/2010/11/30 (utoljára megtekintve: 2013. ápr. 26.).
[29] Julius Evola: *A szexus metafizikája*. Budapest, 2000, UR Könyvkiadó, 11. fejezet: A fizikai szexus és benső szexus, 54. o.
[30] Otto Weininger: *Nem és jellem. Elvi tanulmány*. Debrecen, 2010, Kvintesszencia Kiadó, 6. fejezet: Emancipált nők, 60. o.
[31] Uo. 64. o.
[32] Julius Evola: *A szexus metafizikája*. 11. fejezet: A fizikai szexus és benső szexus, 54. o.
[33] *Mahánirvána-tantra* IV. 52.
[34] Julius Evola: *A szexus metafizikája*. 17. fejezet: A sóvárgás. Poros és Penia mythosa, 89. o.
[35] Julius Evola: *A hatalom yogája*. 6. fejezet: A gyakorlat előfeltételei és eszközei, 106–107. o.
[36] Julius Evola: *A szexus metafizikája*. 23. fejezet: A szerelem–fájdalom–halál együttes, 120. o.
[37] Márai Sándor: *Füves könyv. Gyógyító gondolatok*. Budapest, 2010, Helikon, 60. fejezet: A szerelemről, 47. o.
[38] Horváth Róbert: A tigrislovaglás szimbóluma. Forrás: http://heliopolisz.blogspot.com/2009/12/tigrislovaglas-szimboluma.html (utoljára megtekintve: 2013. ápr. 26.).
[39] Julius Evola: *Meglovagolni a tigrist*. 8. fejezet: A transzcendencia dimenziója. Az „élet" és a „több mint élet", 69. o.
[40] Uo. 10. fejezet: A sebezhetetlenség. Apollón és Dionysos, 84. o.
[41] Horváth Róbert: i. m.
[42] Gustav Meyrink: *Gólem*. Ébren című fejezet, 80. o.